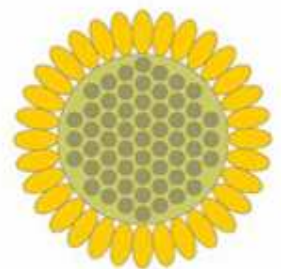

Tillsynsprojekt 2012

Tillsyn av bassängbad i Tyresö,
Haninge och Nynäshamn

2012-10-19

Författare:
Heli Lehtonen

SÖDERTÖRNS
MILJÖ- & HÄLSO-
SKYDDSFÖRBUND
136 81 HANINGE

Besöksadress:
RUDSJÖTERRASSEN 5
TEL: 08-606 93 00
FAX: 08-606 93 01

miljokontoret@smohf.se
www.smohf.se

Mål

Målet med tillsyn som bedrivs på bassängbad är kopplade både till de nationella miljömålen (bl.a. goda inomhusmiljöer) och till det att förbundet prioriterar verksamheter som orsakar högre risk för människors hälsa och miljön. Bristande egenkontroll på bassängbad kan orsaka fara för de badandes hälsa, och många av de badande personerna som badar i allmänna bassängbad är barn.

Syfte

År 2012 granskades egenkontroll på 10 st bassängbad i Tyresö, Haninge och Nynäshamns kommuner. Bland de bassängbaden som granskades fanns båda inomhus- och utomhusbassäng.

Syftet med tillsynsprojektet var att granska verksamheternas egenkontrollarbete enligt miljöbalken, samt att granska lokalerna ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt. En välfungerande egenkontroll hjälper verksamheten att arbeta förebyggande så att störningar i verksamheten inte påverkar de badandes hälsa. Vid eventuella incidenter ska det finnas rutiner som ska minimera risken för att de badande utsätts för olägenhet.

Bakgrund

Att driva ett bassängbad är anmälningspliktig verksamhet enligt miljöbalken¹ och omfattas av utökade krav på egenkontroll och dokumentation av egenkontrollen². Utifrån lagstiftningens krav på egenkontroll ska verksamheten undersöka och bedöma risker med verksamheten ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt.

Bassängbad är ett samlingsbegrepp för olika typer av anläggningar som är avsedda för vattenaktiviteter, t.ex. bassänger, bubbelpooler, dammar, tankar tunnor eller kar³.

När man badar i ett bassängbad är de badande utsatta för olika typer av hälsorisker⁴:

- många personer samlas på en liten yta, vilket gör att vi utsätts för smittspridning.
- Hudens förmåga att skydda mot infektioner och påverkan av kemiska ämnen försämras i kontakt med vatten
- Badvatten som kan innehålla sjukdomsalstrande organismer kan sväljas
- Mikroorganismer kan komma ner i lungorna pga aerosolbildning
- Mikroorganismer kan komma in i sår på huden
- Mikroorganismer kan komma i ögon eller öron, som är känsliga för infektioner
- Kemiska föroreningar kan bildas i vattnet

Avgränsning

Förbundet driver aktivt tillsyn på bassängbad med reningsverk med två års intervall. Resten av förbundets tillsynsobjekt får tillsynen under 2013. Under inspektionerna använder vi en checklista som är framtagen av Miljösamverkan i Stockholms län⁵, men under inspektionen koncentrerade vi frågorna till de ämnesområden där verksamheten behöver utveckla sitt egenkontrollarbete. Fokus ligger på reningsverkets funktion, badbelastning, rutiner för rapportering av avvikande värden till en myndighet samt på frågor om hygien och städning av simhallar.

¹ § 38 i förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

² Förordning (1998:901) om verksamhetsutövers egenkontroll

³ Socialstyrelsens allmänna råd om bassängbad 2004:7

⁴ Bassängbad, hälsorisker, regler och skötsel. Socialstyrelsens handbok, 2006.

Resultat

Av de 2012 granskade 10 anläggningar var 3 st utomhusbassäng, 5 st inomhusbassäng, 1 st hade båda inomhus- och utomhusbassäng och 1 anläggning var s.k. floating.

Samtliga verksamheter har fått anmärkningar på egenkontrollen. Vi ska komma ihåg att ofta är drivandet av bassängbad en verksamhet där olika företag är inblandade, t.ex. biljettförsäljning, städning och drift av reningsanläggning sköts av olika företag, och ibland ägs fastigheten av en annan verksamhet. Några simhallar har även friskvårdsmöjligheter som t.ex. gym. En tydligare ansvarsfördelning är en av bristerna som noterades under inspektionen, dock var det inte ofta stor problem för själva driften.

I en inomhusbassäng (i Nynäshamn) hade verksamheten brister inom samordningen av sin egenkontroll, samt dokumentationen av flertalet arbetsrutiner. I en utomhusbassäng (i Tyresö) var också det största att skriva ner alla rutiner och sammanställa ett skriftligt egenkontrollprogram vilket gjorde att inspektionen resulterade i en lång lista av anmärkningar. En annan utomhusbassäng (i Haninge) hade tydligare rutiner, men brottades med frågor om ansvarsfördelningen mellan kommunen och privat verksamhetsutövare. En diskussion med denna verksamhet handlade om frågan hur de badande uppmanades att duscha före badandet och det resulterade i en lång diskussion hur badvakterna ska informera de badande att det är olämpligt att bada med andra plagg än badkläder.

Många av bassängerna i våra kommuner är byggda för relativt länge sedan även om tekniken i reningsverket har förbättras under åren. Ett av bassängbaden med högt tempererat vatten p.g.a. (i Tyresö) hade problem med att redovisa underlag om ventilationens kapacitet, och tycker att fastighetsägaren borde ta större ansvar för att åtgärda bristen. Observera att denna anläggning inte har avvikelser på vattenkvalitet utifrån de mätresultat av bassängvatten som verksamheter låter utföra (bl.a. antalet Heterotrofa bakterier samt *Pseudomonas aeruginosa* ligger i intervallet för rekommenderade värden).

I ett annat inomhusbassängbad (i Haninge) har man minimala möjligheter att rengöra utjämningsbassängen utifrån byggnadstekniska skäl, och verksamheten uppmanades att ta reda på möjligheten att utföra de utpekade arbetsmomentet. Under inspektionens gång blev det tydligt för den verksamheten att det blir aktuellt att fundera över eventuell ombyggnad.

I ett av undersökta inomhusbad (i Tyresö) upptäcktes massförekomst av små flugor i avloppet samt andra brister på inredning. Vid detta inspektionstillfälle var redan känt att ett nytt badhus håller på att byggas bredvid det gamla badhuset, vilket ska snart ersätta den gamla bassängen, så inga krav ställdes på byggandens underhåll, dock fick de en uppmaning att utöka städningen.

En inomhusbassäng (i Haninge) har svårigheter att hålla värden på bassängvatten i enlighet med de riktvärden som Socialstyrelsen rekommenderar, men en dialog om badbelastningen och städningsrutiner fortsätter under året. En viktig faktor som har tagits upp under inspektionerna är att verksamheterna borde ha bättre kontroll över antalet badande (särskild under helgerna med många badande barnfamiljer samt vid soliga dagar under somrarna när många familjer besöker utomhusbaden).

Vid rundvandring i lokalerna noterades brister i städning på flertalet verksamheter, särskilt de med många badande per dygn. Verksamheterna uppmanades då förbättra sina städrutiner och fortsätta att förbättra rutinerna inom verksamhetens egenkontroll.

En spa-anläggning (i Nynäshamn) har nyligen gjort om sitt reningsverk samt byggt om sin utomhus- och inomhusbassäng. Verksamheten har nyligen tagit sina första prover på badvattnets kvalitet efter renoveringen. Vikten av provtagningar diskuterades under inspektionstillfället, samt införande av fungerande rutiner för rapportering av avvikande värden till tillsynsmyndigheten.

Gemensamt för alla verksamheterna var att det fanns rutiner för drift och kontroll av badvattenkvalitet. Det var dock ofta vanligt att när rutinerna granskades i detaljer så kunde vi hitta några förbättringsmöjligheter. Ett av bassängbadet (i Haninge) har skriftliga rutiner som är mycket tydliga och enkla att följa, vilket gör att förbundets inspektör nämner ofta bassängbadets namn till andra tillsynsobjekt som ”god exempel hur egenkontroll kan se ut”.

Förbundet har även besökt två stycken floatingar i våra kommuner. Båda dessa har reningsverk och är öppna till allmänheten. Rutinerna för drift och underhåll var tydliga (i båda fallen) och verksamheterna var kunniga om de risker som är förknippade med drivandet av bassängbad.

Uppföljning

Verksamhetsutövarna uppmanas att åtgärda konstaterade brister inom ramen för sitt egenkontrollarbete. Anmärkningarna kommer att följas upp vid förbundets kommande besök, eller vid stickprovskontroller. En del av uppföljningen sker via granskning av vattenprovtagningsresultat som förbundet har tillgång till.

Slutsats

Förbundet ser ett behov att bedriva återkommande tillsyn på bassängerna. Då drivandet av bassängbad är ett komplex verksamhet och kräver att olika aktörer vet sina arbetsuppgifter, och utför de enligt rutinerna, kan eventuella hälsorisker kopplade till bassängbad undvikas eller i alla fall minimeras. Förhoppningen är att verksamheterna blir bättre med att arbeta rutinmässigt och effektivt med alla de arbetsmoment som krävs för driften av anläggningarna.

Vid våra inspektioner delade vi ut mycket information om regelverket och referensvärden från Socialstyrelsen, samt kunskap om hur vi, i likhet med andra kommuner i Stockholm, granskar bassängbad. Syftet har varit att uppmärksamma verksamheterna på de brister som vi gemensamt har upptäckt under ett inspektionstillfälle för att starta en process för fortsatt arbete med egenkontrollen.

Fortsatt arbete

Tillsynsintervallet för bassängbad är var 2:e år. Vid nästa tillsynsbesök kommer anmärkningarna följas upp och de områden inom egenkontrollen som inte kontrollerats tidigare kommer att gås igenom, se checklista för bassängbad⁵.

⁵ checklista som används vid inspektioner kan laddas ner från Miljösamverkans Stockholms län: <http://www.miljosamverkanstockholm.se> under Bassängsnätverket